

Departementen blijken huiverig voor controle door wet

Kamer overweegt enquête naar ict-mislukkingen

Op 24 juni publiceert de Algemene Rekenkamer deel B van haar rapportage over ict-projecten van de rijksoverheid. De Tweede Kamer beslist op grond hiervan of er een parlementaire enquête moet komen naar de enorme verspilling die hier is opgetreden.

VenW • De vaste Kamercommissie van BZK laat de mogelijkheid nadrukkelijk open dat er een parlementair onderzoek en zelfs een parlementaire enquête wordt uitgevoerd naar wat er fout is gegaan met grootschalige ict-projecten bij het rijk. PvdA-Kamerlid Pierre Heijnen bevestigt tegenover PM dat een werkgroep van de commissie momenteel ict-experts raadpleegt over de kwestie en zegt dat het nu afhangt van de komende rapportage van de rekenkamer of de commissie tot daden overgaat.

Heijnen: 'We zijn als commissie momenteel bezig met het opstellen van een lijst vragen die we door de rekenkamer beantwoord willen zien. Levert dat geen bevredigend resultaat op, dan zal het parlement zelf zijn verantwoordelijkheid moeten nemen.'

Een van de experts die de Kamercommissie heeft benaderd voor advies is Chris Verhoef, hoogleraar informatica aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Verhoef adviseerde ook de Algemene Rekenkamer voor haar rapportage over ict-projecten bij de rijksoverheid, waarvan 24 juni het afsluitende deel B verschijnt. Volgens de hoogleraar is de bron van veel digitale ellende bij de overheid dat deze veel te grote ict-projecten optuigt. Verhoef: 'De faalkans en de daarmee gemoeide kosten lopen zo onverantwoord op. Uit de lijst met 73 grootschalige ict-projecten bij het rijk die minister Ter Horst heeft gepubliceerd, blijkt dat de totale kosten daarvan zijn opgelopen tot 4,2 miljard euro. In het meest conservatieve scenario is de faalkans

bij overheidsprojecten al twee keer zo hoog als in de private sector, en dat komt in kosten neer op een kleine half miljard euro. In minder conservatieve scenario's loopt dat op tot 2 miljard. Uit een sample van 5.965 projecten uit de private sector met een totale investering van 1,7 miljard van projecten die zich laten vergelijken met ministeries, blijkt dat het faalrisico daar de helft bedraagt van dat bij de 73 grootschalige projecten. Kortom: het bedrijfsleven, dat in wezen dezelfde ict-projecten als het rijk uitvoert, gaat te werk op kleinere schaal en voorkomt zo de grote miskleunen waarmee de overheid voortdurend te kampen heeft.'

Amerikaanse wet

Verhoef pleit er voor dat de Nederlandse overheid het voorbeeld volgt van de Verenigde Staten, waar de overheid halverwege de jaren negentig ook tegen grote ict-problemen aanliep. Als reactie hierop kwam de Amerikaanse regering met de Clinger Cohen Act (CCA): wetgeving waarmee beoogd werd het aantal mislukte ict-projecten te reduceren. De belangrijkste pijler onder deze wet is de inrichting van een centrale CIOfunctie die bevoegdheid en verantwoordelijkheid heeft over de informatievoorziening binnen een overheidsinstantie. De CIO toetst of investeringsvoorstellen voldoen aan een aantal zeer relevante eisen, zoals het toevoegen van waarde van een systeem aan de missie. Verhoef: 'Zo is er dus governance van bovenaf: de voorstellen gaan naar de executive

Chris Verhoef

van Financiën, Buitenlandse Zaken, Verkeer en Waterstaat, OCW en LNV.

Jochem van Dijk van ConQuaestor: 'Alle respondenten geven aan dat de wetgever zeer terughoudend moet zijn in het ontwikkelen van wetgeving, zoals een variant van de Clinger Cohen Act. Ons politieke klimaat is er niet naar om met behulp van wetgeving projectbeheersing te verbeteren. Wetgeving is geen oplossing voor een probleem waaraan het ontbreken van competenties in ict en projectmanagement, duidelijke projectsturing en realistische blik op it-management ten grondslag liggen, zo blijkt.'

Hoogleraar Verhoef verbaast zich over het gebrek aan geestdrift bij het rijk om de uitvoer van ict-projecten te binden aan regelgeving. 'Kennelijk durft men het niet aan om te worden gecontroleerd op ict-gebied, maar eigenlijk is dat toch de meest voor de hand liggende zaak van de wereld.' Hij wijst erop dat het reeds in 1990 ingevoerde Besluit Informatievoorziening in de rijksdienst een verplichting tot contra-expertise bij risicovolle projecten voorschrijft. Verhoef: 'Als dat besluit in praktijk zou worden gebracht, zouden we al een stuk verder zijn, maar kennelijk ontbreekt het de rijksoverheid aan middelen of expertise om die check daadwerkelijk te doen. Uit een wettelijk voorgeschreven risicoanalyse blijkt welke competenties missen en dan weet je dus waar je zou falen. Vervolgens komt er alleen groen licht wanneer dat is opgelost. Dus het lijkt me wel degelijk nuttig.' < [René Zwaap]

'KENNELIJK DURFT MEN HET NIET AAN OM TE WORDEN GECONTROLEERD OP ICT-GEBIED'

office van de president en die keurt budgetten goed of af, en dat is nu het sterke punt.'

Uit een onderzoek van het adviesbureau ConQuaestor blijkt echter dat er op rijksniveau geen enkel enthousiasme bestaat voor het idee van Verhoef om de Amerikaanse ict-wet te adopteren. ConQuaestor, een voormalige dochter van IBM, deed een verkennend onderzoek naar de beheersbaarheid van ict-projecten van de rijksoverheid. ConQuaestor sprak onder meer met zestien programma- en projectleiders van de ministeries

advertentie

P&O
Services Groep
mensen in beweging

Assessment- &
Developmentcenter

w | www.posg.nl t | (073) 503 93 30